

A SZERZŐ A KÖLÜGYMINISZTERIUM
HELYETTES ÁLLAMTITKÁRA

Ami megmarad – Csurka István halálára

• PRÖHLE GERGELY • BALLA ESZTER • LÁNCZI ANDRÁS • SÁRKÖZI MÁTYÁS

2000 késő tavaszán, berlini nagykövetségi szolgálatomra való felkészülésem során, annak rendje és módja szerint felkerestem a parlamenti pártok elnökeit. Az ilyen látogatások célja általában az, hogy felmérjük mind a kormánypárti, mind az ellenzéki politikai erők kapcsolatrendszerét az adott országban, áttekintsük a következő időszak látogatási programját, felajánljuk segítségünket ezek lebonyolításához. Június 21-én *Csurka István* irodájába voltam hivatalos, s noha tudtam, hogy a MIÉP németországi kapcsolatrendszerét aligha fogjuk áttekinteni, minden bizonnyal érdekes beszélgetésre számíthatok. Nem kellett csalódnom. Csurka széles gesztusokkal, kedvesen fogadott, én rögtön gratuláltam neki elbeszéléseinek azokban a napokban megjelent kiadásához, amit ő rögvest egy dedikált példánnyal viszonozott. Bevallom, kicsit tartottam is a beszélgetéstől, hiszen az előző évi Frankfurteri Könyvvásáron, ahol Magyarország volt a fővendég, a hivatalos program folyamatosan a két István – Csurka és *Eörsi* – támadásának volt kitéve, amiből persze akár arra is következtethetünk, hogy jól állítottuk össze a bemutatandó könyvek listáját.

A beszélgetésben azonban nyoma sem volt a korábbi feszültségnek, az oldott hangulatban, kezemben Csurka prózai életművének egy jelentős részével, bátran megkérdezhettem azt, ami mindig is érdekelt: miért jó egy kis radikális párt parlamenti képviselőjének lenni, amikor az illető a XX. század második felének egyik legjobb magyar írója is lehetne, távol a mindennapi politikai habveréstől. Csurka hátradőlt, és csak annyit mondott némi malíciával: „Ezek itt – utalt képviselőtársaira – mind irodalmi figurák, csak figyelem őket. Akár *Móricz* vagy *Mikszáth* szövegeiből is előugorhattak volna” – s itt következett egy-egy konkrét példa az akkori államtitkári karból. „Majd egyszer én is megírom; akkor talán megmarad belőlük is valami” – tette hozzá.

Ez a nagy politikai színjáték, amire Csurka István utalt, s amelyben magára is osztott olykor egy buffoszerepet, az utóbbi időben bővel-

Fotó | MTT – Molnár Edit

» Budapest, 1972. február 19., a József Attila-díjas író otthonában

kedik a drámai fordulatokban. Hangos tömegjelenetek, látványos monológok követik egymást, a cselszövés és a rágalom is része a drámai cselekménynek. S a dramaturgiában, a művészi formák rendszerében jártas kortársaink most sem tétlenkednek. *Konrád György* pamfletje a német sajtóban, vagy *Fischer Ádám* fasizmust vizionáló nyílt levele az Új Színházban történetek kapcsán túlzó gesztusaikkal részei a színjátéknak, amit azonban – nem vagy csak alig különbséget téve az egyes szereplők alakításának színvonala között – a külföldi kritikusok hada egyre gyanakvóbban figyel.

A fecsegő felszín, a buffo nagyotmondása, a politikai szlogenek sekélyessége, a paranoiás vádaskodások és túlzó aggodalmak világa alatt azonban ott van a mélyben Csurka színműveinek lenyűgöző ereje, Konrád Látogatójának elegáns prózája, Fischer Ádám zseniális Haydn- és Wagner-értelmezései, s persze a józan politikai közvélemény csendes, de határozott viszonya a szabadság eszményéhez, melyet, még ha akar-na, sem tudna senki érdemben megváltoztatni. Azt hiszem, mindnyájan – szerzők és olvasók – jól járunk azzal, ha egyre gyakrabban tudatosítjuk magunkban és a világban: ez az, ami megmarad. Ezt talán Csurka István sem gondolta másként. ■